

Projekt usposabljanja arhivarjev ter evidentiranja in urejanja arhivskega gradiva v slovenskih izseljenskih organizacijah

Spoštovane predsednice in predsedniki slovenskih organizacij!

Naloga Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je ohranjanje slovenske narodne zavesti in kulture med Slovenci, ki živijo zunaj meja Republike Slovenije. Pri tem ima pomembno vlogo tudi arhivska dejavnost. Urejen arhiv omogoča, da se vedenje o prizadevanjih članov in uspehih njihovega dela ohrani. Če namreč dopustimo, da ostajajo arhivi shranjeni zasilno urejeni, morda tudi v neprimernih prostorih ali na domovih članov, je gradivo izpostavljeno negotovi prihodnosti ali celo uničenju. Lahko se zgodi, da organizacija šele takrat, ko bi želeli obeležiti pomemben mejnik v svojem delovanju s publikacijo, ugotovi, da del gradiva, ki je nastajalo v preteklih desetletjih, manjka, ker zanj ni bilo ustrezno poskrbljeno.

Nove izzive postavlja pred slovenske organizacije tudi vedno več arhivskega gradiva, ki nastaja v digitalni obliki in je zaradi hitrega razvoja tehnologij še bolj ranljivo od klasičnih papirnatih dokumentov in fotografij.

Nekatere izseljenske organizacije so za zgledno urejen arhiv že poskrbele, druge pa se tega izziva šele lotevajo in bi pri tem potrebovale pomoč.

V želji, da bi bilo za arhivsko gradivo izseljenskih organizacij čim bolj poskrbljeno, sta Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in Arhiv Republike Slovenije kot osrednja slovenska arhivska ustanova leta 2015 sklenila dogovor o sodelovanju, v okviru katerega arhivisti iz Arhiva RS obiskujejo izseljenske organizacije, ki so izrazile pripravljenost za sodelovanje pri urejanju njihovih arhivov.

Ob obisku (običajno dva) arhivista pregledata arhiv, ga pomagata urediti, svetujeta članom v zvezi z njegovim urejanjem, hrambo ter morebitno digitalizacijo gradiva. Ob tem arhivisti Arhiva RS gradivo tudi popišejo. Popisi gradiva so uvrščeni v evidenco arhivskega gradiva, ki je pomembno za zgodovino Slovenije in Slovencev ter se nahaja v tujini, ki jo vodi Arhiv Republike Slovenije in se vsako leto dopolnjuje.

Po končanem obisku se po potrebi sodelovanje nadaljuje na daljavo in se društveni arhivar lahko obrne na arhiviste Arhiva RS za nasvet v konkretni situaciji.

V okviru omenjenega dogovora se je preteklih letih uspešno vzpostavilo sodelovanje z izseljenskimi organizacijami v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem, v Srbiji, Nemčiji, pa tudi v Argentini, Združenih državah Amerike ter Avstraliji. Rezultate evidentiranja (popise gradiva) je Arhiv RS objavil tudi v knjižni obliki.

Obiski so bili izvedeni tako, da so si stroške delili Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu (stroški poti), Arhiv Republike Slovenije (dnevnice arhivistov) in izseljenska organizacija (nastanitev arhivistov v času obiska).

Utečeno sodelovanje je spomladi leta 2020 prekinila epidemija covid-19, zdaj pa razmere omogočajo, da s projektom nadaljujemo. Da bi sodelovanje prineslo dobre rezultate, je potrebno obiske natančno načrtovati, zato vas prosimo za nekaj osnovnih informacij:

1. Ali ste v vaši organizaciji zainteresirani za obisk arhivistov iz Slovenije oziroma pomoč pri ureditvi vašega arhiva in izobraževanje vašega arhivarja – arhivarke?
2. Ali se strinjate, da vaša organizacija poskrbi za nekaj nočitev za goste (arhiviste) iz Slovenije?
3. V katerem terminu bi bil za vas tak obisk najbolj ugoden – kadar koli, konec tedna, med prazniki, jeseni, spomladi...?
4. Prosimo, če lahko v nekaj potezah opišete trenutno stanje arhiva, ki ga hranite:
 - kdaj je nastala vaša organizacija, kdaj je nastal arhiv
 - koliko oseb (kdo konkretno) skrbi za arhiv
 - časovno obdobje, v katerem je arhivsko gradivo nastalo, in njegova približna količina (koliko je škatel, registratorjev, knjig, foto albumov, video posnetkov...)
 - kratek opis vsebine arhiva – npr. dokumenti o ustanovitvi in statusu društva, zapisniki sej, gradivo, ki priča o društvenih aktivnostih (vabila, publikacije, fotografije, video in zvočni zapisi) in podobno
 - v kakšnih razmerah se gradivo hrani (prostori, omare) in kakšna je njegova fizična ohranjenost (je ohranjeno celovito oz. ali kaj manjka, je morda poškodovano zaradi neustrezne hrambe v preteklosti...)
 - ali je gradivo na kakršen koli način urejeno in ali obstajajo popisi tega gradiva bodisi na papirju bodisi v elektronski obliki,
 - ali gradivo digitalizirate (skenirate) in ali hranite tudi izvorno elektronske zapise (npr. elektronska pošta, fotografije, posnete z digitalnim fotoaparatom, filmi, posneti z digitalno kamero, spletne strani).

Prosimo vas, da nam odgovore pošljete v elektronski obliki na naslov: ana.ahacevcic@gov.si (Urad) ter daniela.juricic@gov.si (arhivistka v Arhivu RS) ali po pošti na naslov našega urada (v logotipu tega dopisa) najpozneje do 12. 6. 2025.

Na podlagi vaših odgovorov bomo lahko oblikovali plan obiskov za prihodnje leto ter vas nato vnovič kontaktirali s konkretnimi predlogi glede izvedbe projekta.

Upamo in verjamemo, da bomo pri vas naleteli na razumevanje in pripravljenost na sodelovanje, za kar se vam že vnaprej iskreno zahvaljujemo!